

2

X JOULUKUU 2006 1

Julkaisija: Kakskertaseura ry

Tässä numerossa:

- Valmistautumattomien joulu
- Kakskerran uusi tuleminen
- Nyt on ratkaisun paikka
- Vuoden 2005 ja 2006 Kakskertalaiset
- Laiturit kakskertalaisten linkki ympäristöön
- Viherkaava
- Moderni kyläsuunnittelu

ASUNTO OSAKEYHTIÖ KUPITTAANKATU 31 a, TURKU

JULKISIVU KUPITTAANKADULLE

Havainnekuva
Kupittaankatu 31a

Rakentaminen on alkanut ja kohde valmistuu kesällä 2007

RAKENTAA JA MYY:

**Rakennustoimisto
Asuntomestarit Oy**

Eerikinkatu 22 b, 20100 Turku
Puh. 02-277 0277
Telefax 02-277 0278

Valmistautumattomien joulu

”Jeesus tulee, oletko valmis?” Puhelinpylväisiin isketyt julisteet eivät tunnu liittyvän jouluun mitenkään. Niiden esittämä kysymys liittyy kuitenkin adventtiin, Herran odotuksen aikaan. Joulun sanoma julistaa Jumalan lupausten täyttymistä: Jeesus tulee!

Haluamme vuosi vuoden perään valmistaa onnistuneen joulun. Olemme ehkä jo tammikuussa päättäneet aloittaa seuraavan joulun lahjojen hankinnan. Ostamme hyvissä ajoissa kalenterin. Siitä huolimatta joulun tulo yllättää ja moni joutuu jättämään hyvästit perusteellisesti valmistellulle joululle. Joulu on monelle kuin talvikeli kesärenkailla ajavalle autoilijalle – aina yllätys vaikka sen tulon tietää.

”Jeesus tulee, oletko valmis?” Ensimmäisenäkin jouluna valmistelut tuntuivat olevan vaiheessaan. Veroujut hoidettiin viime tingassa, niin kuin ne kautta aikain on hoidettu. Marialla ja Joosefilla oli häät pitämättä ja majapaikka varaamatta. Eivät liioin paimenet olleet varautuneet juhlahuimuun. He tekivät arkista työtään, istuivat keskenään iltaa ja tappoivat yön hiljaisina hetkinä aikaansa. Ei valmisteluja, ei fanfaareja, ei punaista mat-

toa levitettäväksi Kuninkaalle. Entä Kuningas itse? Vastasyntynyt lapsi seimessä, avuton ja kaikkeen puoli-valmis. Silti kaiken koruttomuuden keskellä taivas hipaisi maata. Aurinko paistoi risukasaan, taivaan kirkkaus ympäröi ihmisten keskeneräisen ja ristiriitaisen maailman loistellaan.

Jeesus tuli, ihmisten valmistautumattomuudesta huolimatta. Adventti muistuttaa, että Jeesus tulee taas keran. Tällä välillä Hän tulee meidän vierellemme lukemattomat kerrat: jouluna ja juhannuksena, myös silloin kun hätämme on suurin. Hän tulee silloin kun meiltä puuttuvat voimat valmistella hänen tuloaan. Meiltä ei vaadita mitään. Jumala yllättää. On kuin tulisi aatonaattona rättiväsyneenä töistä kotiin valoon ja lämpöön, jossa puhtaus, yltäkylläisyys ja levollisuus odottavat valmiina. Saan astua valmiiseen juhlapöytään kiittäen Jumalaa hänen lahjoistaan.

***Kotiseurakunnan puolesta
toivotan kaikille tämän lehden
lukijoille siunattua ja levollista
joulunaikaa!***

PÄÄKIRJOITUS

Kaksikerran uusi tuleminen - vai menetetty mahdollisuus

Turun päätöksentekijät ovat tällä hetkellä ratkaisun edessä, jolla saattaa olla kauaskantoisemmat vaikutukset kuin mitä he ehkä tajuavatkaan.

Turun kaupungin kehitys ei viime vuosina ole ollut sellaisessa vedossa kuin taannoin, eikä sellaisessa, jota sen asema maakunta- ja valtakunnan-osakeskuksena edellyttäisi.

Syynä tähän on esitetty milloin mitään. Milloin hallinnon eripuraisuus, milloin heikko kanssakäymistaito, milloin keskustan heikko vetovoima milloin tontti-tai parkkipula. Lista on loputon.

Tosiasia kuitenkin on, että vanha "savupiipputeollisuus" on kaupungista kaikonnut eikä uusi teknologia vetoinen – esim biotekniikka ole löy-

tänyt riittävän pitävää otetta –ainakaan toistaiseksi.

Kaupungin kehityssuuntaan onkin toki monia tekijöitä.

Kuitenkin ratkaisevaa on muuttako asukkaita enemmän kaupunkiin sisään kuin sieltä pois. Tänäpäin Turkuun muuttaa vuosittain noin 10000 asukasta, mutta pois 10500, useimmat naapurikuntiin pientaloja rakentavia.

Taannoin Turussa, silloisen poliittisen enemmistön tahdon mukaisesti haluttiin tarjota vain kerrostalotontteja, kunnes kunnallisvaaleissa asukkaat ilmaisivat yllättävän selvästi tahdonsa, että tällaisen politiikan he eivät halua enää jatkuvan.

Sen jälkeen asuntotuotanto on jatkunut huomattavasti monipuolisempänä. Sitä on kuitenkin vaivannut osin

vanhaan raskaaseen kunnallistekniikkaan pohjautunut ylitehokkuus vaatimus.

Viemäri- ja katumetrit ovat olleet ratkaisevin tekijä asuntoalueitten suunnitteluperusteissa. Suuren tehokkuuden myötä ovat tulleet tiukat kaavamääräykset – ja siitä huolimatta kyseenalainen maisemakuva. Tämän johdosta huonompien yhteyksien päässäkin olevat naapurien tarjoamat väljemmät tontit ovat alkaneet näyttää houkuttelevimmilta.

Mitä asukkaat haluavat? Väljiä, merenläheisiä, omaleimaiset suunnittelumahdollisuudet omaavia yhdenperheen talon tontteja, jotka sijaitsevat kohtuullisten yhteyksien päässä.

Kaksikerrassa ja Satavassa meillä olisi juuri nyt mahdollisuus vastata näihin toiveisiin. Valitsemalla vanhakantaisen tehokaavoituksen ja ras-

kaan tekniikan sijasta vaihtelevaan kyläkaavoitukseen pohjautuvan asutusmallin, me tarjoamme asukkaille juuri sitä mitä he hakevat ja saamme aikaan vetovoimaisen, viihtyisän ja luontoystävällisen asuin ympäristön.

Samalla kaupunki ja sen päättäjät saavat ylimääräisen sädekehän edistyksestä, kestävästä, tulevaisuuteen tähtäävästä ympäristöpolitiikasta, joka kaiken lisäksi käänsi kaupungin taantuvan kehityksen kasvuun!

Päättäjät: Teillä on nyt mahdollisuudet luoda - ei vain Kaksikerralle vaan koko kaupungille - uusi tuleminen tai vanhakantaisilla päätöksillä pilata ne!

Vain aika voi enää jossain määrin korjata Hirvensalossa tehtyjä virheitä, mutta Kaksikerrassa ja Satavassa ne voitaisiin jättää tekemättä!

Markku Monnonen
Kakskertaseuran puheenjohtaja

Nyt on ratkaisun paikka

Turun kaupunginvaltuusto päätti vuonna 2000, että Satava – Kakskerta alueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Kuluvan vuoden keväällä maaliskuussa kaupunginhallitus otti kantaa osayleiskaavan perusteisiin asettaen väestötaavoitteeksi alueelle n. 14.000 asukasta. Samalla tehtiin päätös asemakaavoittaa saaret kokonaisuudessaan.

Kakskertaseuran toimesta on tiiviisti seurattu alueemme suunnittelua. Seuran asumis- ja ympäristötoimikunta valmisteli tarkennetun kannanoton seuran kannaksi kaavoitukseen. Tämä kannanotto käytiin kesäkuussa luovuttamassa Turun kaupungille. Kannanotto on toimitettu myös jäsenistölle. Tarjouduimme vuorovaikutteiseen yhteistyöhön kaavan laadinnassa.

Kaupungin valmistelu kaavassa on edennyt. Kakskertaseuraan ei ole oltu yhteydessä. Syksyllä Turun kaupunki järjesti alueen asukkaille ns. lakisääteisen kuulemistilaisuuden. Tilaisuus pidettiin Paasikivi-opiston tiloissa Harjattulassa. Tilaisuudessa esiteltiin osayleiskaavaluonnosta ja sen pohjalta visioita toteutukseen eri kohteissa. Esitykset eivät vastanneet asukkaiden ja Kakskertaseuran käsityksiä kaavan sisällöstä. Laadintaa on ohjannut annettu väestömitoitus eikä hyvät rakennuspaikat niin kuin Kakskertaseura on esittänyt. Tilaisuus ei myöskään ollut kuulemistilaisuus vaan lähinnä esittelytilaisuus.

Kakskertaseura ja kakskertalaisten mielipide laajasti on, että kaavoitus on hyvä asia. Tänne Kakskerran entisen kunnan alueelle – Satavan, Kakskerran, Kulhon, Järvistensaa-

ren jne. alueelle –ei pidä tuoda kaupunkimiljöötä. Maaseutumiljöö on se, jota me haluamme. On laadittava ”Kyläkaava”. Kyläkaava on vahvistusasteinen osayleiskaava, joka mahdollistaa rakentamisen. Kyläkaavassa rakentamiseen osoitetaan kylittäin oikeat rakennuspaikat maastoon ja luontoa mahdollisemman paljon kunnioittaen. Kaikki muukin tarpeellinen osoitetaan kaavassa. Luontoa ei siis rakenneta uudelleen. Tällä tavalla alueelle on sijoitettavissa tuhansia uusia asukkaita. Alueellisilla jätevesiosuuskunnilla voidaan pienpuhdistamoin hoitaa jätevesihuolto. Sorapohjaiset ja sepelipintaiset tiet luontoa mukaillen ovat pääsääntönä.

Näin kaavoittaen uskon, että Turku oikealla tavalla hyödyntää merellisen vetovoimansa. Jos saarille lähdetään tuomaan kaupunkimiljöötä tapahtuu suuri virhe. Ajallisestikin on niin, että ns. kaupunkirakentaminen toteutunee noin 30 vuoden päästä. rakennuspaikkoja tarvitaan paljon nopeammin.

Saarten maankäyttösuunnittelu on juuri nyt vaiheessa, jota voidaan kutsua sanomalla ”Nyt on ratkaisun paikka”. On päättäjistä riippuva, mikä linja valitaan. Vaihtoehdot ovat kaupunkimiljöö ja kylämiljöö. Hirvensaloa on rakennettu kaupunkimiljöö pohjalta. Me kaks kertalaiset emme sitä tänne saarillemme halua. Vetoan kaikkiin lukijoihin ja kaikkiin kaks kertalaisiin – puhukaa päättäjille. Vielä ei ole tehty virhettä. Vielä on aika vaikuttaa.

Kylittäin tulisi toimia. Näin on ja tehtykin. Kaks kertan entisen kunnan alueella on yli 30 kylää. Eritoten kylien osalle on kyläläisten toimesta laadittu ja laadinnassa ns. kyläkaava. Tässä vaiheessa ne ovat karkealla tavalla osoittava uudet mahdolliset rakennuspaikat. Kannustan erityisen voimakkaasti tätä kylittäin käynnistynyttä toimintaa. kyläkaava riittää meille; ei tarvita asemakaavaa.

Kaks kertaseura seuraa edelleen tiiviisti alueemme maankäytön suunnittelua – kaavoitusta. Tarjoamme myös Turun kaupungille edelleen vuorovaikutteiseen suunnittelutyö??? alueemme hyväksi.

Toivotan kaikille lukijoille ja kaikille kaks kertalaisille Riemullista Joulua ja mitä Parhainta ja Onnellista Uutta Vuotta 2007.

Tervehdyksellä

**Markku Monnonen
Kaks kertaseuran puheenjohtaja**

**Näillä sanoin julistettiin
Vuoden 2006 Kaks kertalainen
Eila Monnonen**

Kaks kertaseuran kunniapuheenjohtajana minun on ilo julistaa vuoden 2006 KAKSKERTALAINEN. Hänen nimensä ei tosin pitäisi olla mikään yllätys, sillä hänet useimmat kaks kertalaiset tuntevat monistakin eri yhteyksistä. Hän on perheen äiti, oman alansa asiantuntija, seura- ja yhteiskunnallinen vaikuttaja, mutta

ennen kaikkea hän on Kaks kertaseuran ja monen muun yhteisön järjestöaktiivi, joka vuosikymmenet on toiminut asuinalueensa ja kotikuntansa hyväksi. Pikemmin kuin miksi, voisi kysyä miksi vasta nyt.

Tämän vuoden kaks kertalainen tunnetaan kädentaidoista ja halusta

opettaa perinteitä ja osaamista muillekin. Hänellä on monipuolista taitamista, josta monet ovat päässeet osallisiksi erilaisten kurssien ja retkien myötä. Hän on ihminen, joka osallistuu lähes kaikkien yhteisten rientojen ja tapahtumien järjestämiseen mitä Kaks Kerrassa tapahtuu. Näissä puuhissa olen tuntenut hänet jo pitkään.

Monet meistä ovat saaneet häneltä myös apua ja neuvoja eri tilanteissa, oli paikka kyse suurista tai pienistä asioista. Hänessä on lämpöä ja halua myötäelää lähimmäisten ilossa ja surussa. Hänen kotinsa ovet ovat olleet auki niin yksittäisille kulkijoille kuin eri järjestöjen edustajille, jotka vuosien saatossa ovat pitäneet lukuisia kokouksia talon emännän runsaitten tarjoilujen äärellä.

Tämän vuoden kaks kertalaisen valinta oli kuitenkin sikäli poikkeuksellinen, että arvoisa puheenjohtajamme ei tällä kertaa ollut - tai ei ehtinyt olla - niin aloitteellinen kuin tavallisesti. Kaks kertaseuran hallituksella kun oli jo etukäteen valmis, yksimielinen päätösesitys. Puheenjohtajalle valinta oli kieltämättä yllätys, mutta hänkin oli toki täysin varma, että kyseinen henkilö on kannuksensa ansainnut, vaikkei itse - liian läheltä asioita seuranneena - ollut tullut asianomaista vuoden kaks kertalaisena ajatelleeksi-kaan.

Edellä esitetyistä tunnusmerkeistä lienee jokainen läsnäolija jo viimeistään arvannut, että **Vuoden 2006 kaks kertalainen on - kukas muu kuin meidän kaikkien tuttu - EILA**

MONNONEN, järjestelyvastuussa tänäänkin ollut henkilö.

Lämpimät onnittelut Sinulle Eila - **VUODEN 2006 KAKSKERTALAINEN**. Välitän myös meidän kaikkien kiitokset kaikesta työstä kotiseutumme hyväksi, ja toivomme, että jaksat jatkaa samalla lailla eteenkin päin. Olemme myös erityisen iloisia, että jaksat tukea - ja kestää - myös tuota Markun vastaavaa touhua, vaikka se johtaakin siihen, että monesti ette näekään toisianne kuin suurimmissa käännteissä ja tällaisissa yhteisissä tilaisuuksissa kuin tämäkin, mutta teidän olettekin tunnetusti sitkeitä!

Raimo Narjus

Kaarin Kurri, Ritva Nummiora

Esittelyvuorossa talo ja sen asukkaat:
Juhlavuoden 2005 Kaksikertalainen,

pariskunta
Marjatta ja Markku Jokinen
Kulhon Pilkkumista

Pilkkumin isäntäväki-”Kulhon keisari” **Markku Jokinen** ja ”keisarinnansa” **Marjatta**- kantavat titteliä ”Vuoden Kakskertalainen 2005”- eikä suotta. Ansonimi myönnetään esimerkiksi kakskertalaisten hyväksi tehdystä työstä. Markku on istunut Kakskertaseuran hallituksessa viisitoista vuotta (1989-2004) ja luotsannut pitkään mm maankäytön ja liikennejärjestelyjen suunnittelua seurannutta Asumis- ja ympäristötyöryhmää. Marjatta puolestaan on vastannut miltei 15 vuotta seuran laadukkaan tiedotuslehden 2X:n toimittamisesta. Pitkän työrupeaman jälkeen he ovat vetäytyneet Pilkkumin rauhaan keskittyen toistaiseksi Kulhon historian tallennustyöhön.

Sana rauha saakin aivan uuden ulottuvuuden Kulhon Pilkkumissa. Vain 5 km linnuntietä Turun kauppatorilta -eikä paljoa enempiä vesitse joesta Auransillalta- ja keskikaupungin hektinen syke on poispyyhitty, mitä nyt valojo vähän pohjoisella taivaanrannalla kajastaa. Ei silti niin, että Pilkkumissa olisi pimeää, ei veikkonen! Pilkkumia valaisevat sydäntalvella Turku Energian toimittaman sähkön lisäksi kynttilät, lyhdyt, avotulet ja – ennen kaikkea- sen asukkaiden valoisa mieli. Harvoin tulee kohdanneeksi taloa ja asukkaita, yhteistä elämäntapaa, näin kiinteässä ja onnistuneessa symbioosissa. Talo saareissa on yhtä kuin asukkaansa, ja asukkaat talonsa. Kaikki osapuolet hyötyvät ja iloitsevat, kehräävät viihtyisyyttä ja hyvää oloa.

Markun isoisä ja isoäiti – **Barker** Littoisten varastopäällikkö **Karl August** ja **Olga Maria Jokinen** raken-

nuttivat Pilkkumin (alkuper. nimi Tähtiniemi II) perheen kesämökiksi vuonna 1928. Markku oli kaksivuotias, kun hän ensimmäisen kerran saapui sinne kesäasukkaaksi. Tuttu saari houkutti opettajaksi valmistuneen nuorukaisen 1960-luvun alussa työhön Poikakotiin ja mukana seurasi opettajavaimo Marjatta. Asunto järjestyi Poikakodiksi 1910-luvulla saneeratun Kulhon entisen sotilasvirkatalon puisen päärakennuksen yläkerrasta, Alakerrassa asuivat pojat. Jokiset asuivat Kulhossa Poikakodin lakkauttamiseen (1968) saakka. Markku toimi poikakodin johtajana ja Marjatta luokanopettajana.

Poikakodin lakkauttamisen jälkeen työpaikka löytyi molemmille Turun kaupungin sosiaalitoimesta, jonka palveluksessa Marjatta viihtyi asevelvollisten perhe- ja toimeentuloasioiden valmistelijana aina eläkkeelle jäämiseensä asti. Markku puolestaan siirtyi lyhyehkön TVK-V:n pääluottamusmieheksi jälkeen Naantalina kaupungin sosiaalijohtajaksi. Jo Kulhon asuinvuosina alkanut tapana oli, että pitkät kesälomat ja vapaa-aika vietettiin lasten – vuonna 1962 syntyneen **Pian** ja 1966 syntyneen **Petterin** – kanssa kivenheiton päässä sijainneella mökillä, jonka perhe lunasti isovanhemmilta vuonna 1967. Niin kauan kun lapset asuivat kotona ja kävivät koulua, oli asunto kaupungissa, mutta mieli Kulhossa, josta avautuivat purjehdusta harrastaneelle perheelle saaristomeren ulapat.

Parempaa ympäristöä pitkien kesälomien viettoon ei juuri osakaan kuvitella

Pilkkumi talvisen puutarhansa keskellä.

kuin Kulhon luonnoltaan ja maisemiltaan ainutlaatuisen rikkaan saaren, jossa Pilkkumin tila sijaitsee saaren koillisrannalla, kartalla vain muutama sata metriä Pappinsaaresta. Pilkkumin rakennuskantaan kuuluvat 80-vuotiaan päätalon lisäksi joukko itse tehtyjä apurakennuksia, kuten Markun isoisän vuonna 1934 entisen Tl Karjalankylän riihen hirsistä rakentama rantasauna kamareineen. Markku näyttää perineen samat kädentaidot. Niinpä mm viime vuonna palstan näköalatasanteelle kohosi komea itse pystytetty vierasmaja, joka palvelee paljon kirjoittavaa ja lukevaa emäntää ja isäntää myös vetäytymisen sallivana oman rauhan työtilana. Valo ja ikkunoista avautuvat maisemat suorastaan vaativat -tilaisuuden tullen- myös tarttumaan väripalettiin ja maalausalustaan. Pilkkumin viimeisin rakennusprojekti oli, vanhan riihen uus-

käytön tapaan, myös kierrätystä: saaren hajonneesta, vanhasta ladosta sai taitava isäntä loihdittua varasto-vajan, joka harmaine leveine lautoineen näyttää siltä kuin olisi iät' ajat' seisonut pihan perällä paikallaan. Pilkkumin piha olisikin oma tarinansa, riittänee tässä mainita lehtomaisen luonnon läsnäolo ja oman pihattammen hulppea mitta, peräti 3,5 metriä rungon ympäri!

Päätalossa, entisessä kesämökissä, ryhdyttiin remonttiin vuonna 1987. Marjatta suunnitteli ja yhdessä tehtiin. Väliseiniä kaatui, keittiö uudistui ja yläkertakin sai kylpyhuoneen ja kodikkaan makuuhuoneen lappeiden alle. Uudistettu kuis-ti ja mahtava varaava uuni kruunaavat viihtyisyyden. Kaikkialla huokuu kodikkuus ja lämpö. Sekä emännän että isännän taiteellinen lahjakkuus näkyy paitsi

yleisenä aistittavana harmoniana, myös taiteessa seinillä ja kudonnaisissa kaikkialla talossa. Ei siis lainkaan kummallista, että remontin valmistuttua ja useita jouluja saarella vietettyään, vuoden 1993 joulun jälkeen päätös saarelle "jäämises-tä" oli kypsynyt toteutettavaksi. Sinnittelivät kuitenkin vielä vuosia jokapäiväiset työmatkat säitä uhmaten, eläkkeelle jäämiseen asti. Sen jälkeen on saaressa eletty tyytyväisinä täysiaikaisesti, saaren ehdoilla, tietysti.

Markku ja Marjatta ovat olleet Kaks kertaseuran jäseniä lähes kolmenkymmenen vuoden ajan. 1970-luvun lopulla Markku alkoi miettiä oman asukasyhdistyksen perustamista Kulhoon, jonka tulevaisuus oli monella tavalla vaakalaudalla: Poikakoti oli lakkautettu jo kymmenen vuotta

aikaisemmin, eikä sille ollut löytynyt uutta pysyväisluontoista käyttöä, ja koko "lasten saaren" alasajo oli näköpiirissä. Kesäsiirtolatoimi - jonka tarpeisiin oli hankittu ja rakennettu sota-aikana ja pian sodan jälkeen toistakymmentä huvilaa - alkoi vaiheittain tyrehtyä. Osa kesäsiirtolarakennuksista luovutettiin turkulaisten lastenkotien kesäasuntokäyttöön ja osa vuokrattiin yksityisille. Seutukaavaliitto ajoi saariston yhdistävää päätieverkostoa, jossa Kulholla oli merkittävä strateginen asema jne. Yhteiskunnallisista asioista kiinnostunut pariskunta ei halunnut toimettomana katsoa sivusta. Omaa pikkuyhdistystä paremmaksi vaikutuskanavaksi nousi kuitenkin seutukaavajohtaja **Raimo Narjuksen** tuolloin luotsaama Kaks kertaseura, joka muutamaa vuotta aiemmin oli

Työmatkalainen sinnittelemässä talvisen salmen yli.

koonnut entisen Kaks Kerran kunnan alueen huvilanomistajat ja vakituiset asukkaat samaan yhdistykseen. Kulhon tulevaisuudeksi visioitiin saarelle levittäytyvä kerrostalomainen kaupunkirakenne, josta oli siltayhteydet kolmeen suuntaan: Kaarinaan, Papinsaareen ja Kaks kertaan.

Tänä päivänä Jokiset eivät enää haaveile Kulhon kerrostaloasutuksesta, vaan nauttivat hiljaisuudesta Linnavuoren luonnonsuojelun alueen kupeessa. Luonnonsuojelun alueita ja huvilapalstoja lukuun ottamatta koko saari on määritelty Natura-alueeksi eikä tekeillä olevassa Satava-Kaks kertaa-osayleiskaavaluonnoksessa ole enää siltayhteyksiä.

Siltayhteyksien puuttuminen varmistaa "esikaupunki-Turun" opaskartan mukaisen läheisyyden lähinnä teoreettiseksi. Viimeistään kelirikkoaikana huomaa asuinpaikkansa todellisen etäisyyden kaupungista: Ruokalaarien on syytä olla täytettyinä, kauppareissut kun saattavat jäädä väliin viikoiksi. Kaupunkireissaus käsittää muutoinkin mielikuvoitukSELLISEN määrän kulkutapoja, potkukelkasta hydrokopteriin. Kesällä asukkaita palvelee useampikin vene ja laituri. Salmenylitysreissuihin on myös aina varauduttava sään mukaan, kuten Marjatan oma kuvaus osoittaa.

"Nainen on nainen aina vaan! Lapsuudenkodissa opittu käytöstapa oli, että kesämökillä oltaessa tuli naapureita paatista/laiturilta aina moikata. Tapa on siirtynyt Pilkkumin kautta omiin muksunmuksuihinkin. Nykyiset Kulhon itäpäähän asukkaat tullessaan tuoneet ihan samaisen läm-

pöisen moikkaamistavan. Tähän liittyen: Joskus eesaunaikeihin (ee=ennen eläkettä? toim. huom.) mulla oli tikkusuora polkkatukka. No, ennen töihin lähtöä sitä oli tietty kiharrettava. Ja sitten sattuu sadepäivä, joka yleensä romuttaa naisella justpunkt kaiken! Mutta olin keksinyt mahtavasti toimivan konstin: Sadepäivänä viiletimme Busterilla yli, minä onnellisena SAUNAÄMPÄRI PÄÄSSÄ ja hiukset vielä Papinsaaren rannassakin ihan ojossa. Sattuipa kuusiaitanaapuri tällaisena aamuna soutaen hakemaan Turun Sanomiaan Papinsaaren postilaatikoilta. Markku moikkasi soutajaa, kuten kuuluukin, mutta itse kun en käsiäni pystynyt heiluttamaan, nostin muutaman kerran tervehdykseksi pääni päällä olevaa ämpäriä kohti sadetaivasta. JA SIIHEN TYSSÄS NAAPURIN AIROT VETEEN - joku kertoi, etteivät olleet liikkuneet edes vielä siinä vaiheessa kun olimme astuneet Papinsaaren laiturille..." Taitaako sen paremmin sanoa.

Markun unelmana on nyt kirjoittaa Kulhon historiikki ja nauttia yhdessä Marjatan kanssa kaikista harrastuksista, joille kiireisinä ura- ja toimintavuosina ei jäänyt aikaa. Kaks kertaseuran tärkeäksi tehtäväksi he näkevät tiedonvälityksen, saarelaisten aktivoimisen kantamaan vastuu tulevaisuudesta ja perinteen tallennustyön.

Kaks kertaseura kiittää Markku ja Marjatta Jokista uraauurtavista ja menestyksekkäistä yhteistyövuosista, jotka varmasti jatkuvat tulevaisuudessa. Onnea seuran 50-vuotisjuhla vuoden 2005 kaks kertakaispariskunta Markku ja Marjatta!

Laiturit kakskerta- laisten linkki ympäröivään maailmaan

Kun vesi vielä oli saariston keskeisin yhdistävä tekijä muodostivat laiturit tärkeän lenkin tässä yhteysketjussa.

Laiturien luonne ajan myötä luonnollisesti vaihteli muuttuvien tarpeitten mukaan. Oman kaluston ollessa pääkulkumuoto oli laiturien täytettävä veneitten säilytyksen vaatimat suojaisuusehdot, jolloin venevajoilla oli suuri merkitys. Myös kaluston muutokset soutu/purjeveneistä moottorialuksiin aiheutti omat muutosvaateensa.

Suurimmat muutokset laituriverkoon ja niitten rakenteisiin aiheutui kuitenkin 1800-luvun loppupuolella alkaneesta laivaliikenteestä. Kun aluksi vain paikallinen liikenne Aura-joen ja Ruissalon välillä laajeni myös lähisaaristoon, syntyi kokonaan uusi käsite: laivalaituri.

Laivojen ja laivalaiturien merkitys Kakskerrassa ja lähisaaristossa kesti noin satakunta vuotta. Tänä aikana ehti muotoutua omat laiturityypinsä maataloilille ja loma-asunnoille. Varsinkin viimeksi mainitut saivat usein varsin näyttäviä huolellisesti muotoiltuja ja hyvin vaalittuja ilmenemismuotoja. Erilaiset palvijongit, uimakopit, jopa saunat löysivät tiensä laiturien yhteyteen. Ne muodostuivat usein keskei-

seksi osaksi koko huvilan rakennuskantaa. Niitten erityisen huolellinen hoito onkin aiheuttanut sen, että nyt jäljellä olevista laivalaitureista nämä näyttävät uimakoppilaiturit ovat parhaiten säilyneet alkuperäishahmossaan.

Laivaliikenteen loputtua ja huvila-asutuksen kasvun myötä tilojen laiturit ovat useimmiten muuttuneet kylien venesatamiksi ja muuntuneet uusien tarpeitten mukaisiksi saaden myös sen mukaiset uudet ilmeet.

Kakskertaseura järjesti 10. 8. Euroopan rakennusperintö päivään liittyvän, alueen laitureihin tutustumisretken, johon osallistui lähes kuuksikymmentä innostunutta tutustujaa, saaden myös runsaasti asiaa valaisevaa materiaalia.

Vanhoista tiilien- ja laivojen tekoon liittyvistä laitureista ei enää ollut kuin muistot Höyttisten suntin varrella jäljellä, mutta ensimmäiset näyttävät huvilalaiturit nähtiin jo Marielundissa, jossa rakennuksen suunnitelleella **P.Gylichillä** lienee osuutensa myös uimahuoneen muotoilussa ja Lehtimäellä. Villa Vapparnin laituri on aikoinaan kuulunut myös Kakskerran näyttävimpiin ja kenraali **Ehnroothin** Solgårdenin uimakoppikin on tanskasti edelleen pystyssä.

Tamminiemessä on laaja venevajan, saunan, laiturin ja tornillisen päärakennuksen kokonaisuus säilynyt täysin eheänä, vastaavan vaikka kokonaan toisenhenkisen kokonaisuuden muodostaa myös Korteranta lasipaviljongeineen.

Sitä ennen todettiin parhaillaan eletävän uutta laituriin nousukautta, jolloin venekannan kasvun myötä on uusien näyttävien laituriin rakentaminen tullut tavaksi. Näihin liittyvät myös usein varsin laajat rantojen muokkaustyöt pengerryksineen ja ruoppauksineen. Eräs tällainen oli myös Kaskerran uuden ammattikalastajan **Ari Lehtosen** kalastuskeskus satama-altaineen ja verkkovajoineen.

Myllykylän mylly- ja sahaustointimintaa palvellut laivalaituri on kadonnut, mutta kolmesta paattihuoneesta on nuorin jäljellä ja venesatama ahkerassa käytössä. Pitiskarissa pidettiin kahvitauko ja tutustuttiin myös uuden laituriaallon aikaansaannoksiin. Raustvuoren satamalla on aikoinaan ollut merkittävä asema Suomen ja Viron välisessä kauppameren kulussa, vaikka näyttävä tämä asema ei ole ollutkaan, se kun itse pyrki olemaan mahdollisimman näkymätön. Kieltoain aikana ei ainakaan kukaan kaks-

kertalaisista, tunnustanut tietävän sen olemassa olosta yhtään mitään!

Höyttisten suttin laitureihin ei luonnollisesti päästy tutustumaan kun se on tämänkin kokoisilta aluksilta jo umpeutettu. Tunnetuimpia laitureita, johon mm Ålö "otti kiinni" oli täällä Höyttisten kylän ja Hylkilahden talon laiturit ja Vuohiluodon huvilalaituri. Tähän alueeseen kuuluu myös Hinttisten entinen kalastajalaituri sekä Anttilan tilan laituri, mikä nyt on korvautunut Heinänokan partiosatamalla, johon heidän uljas kuunarinsa juuri nytkin oli rantautumassa. Ennen Airistoa on vielä Erikvalla, mikä on ollut tunnettu huvilalaituri ja -kohde siitä asti kun **Aminof** pidätti niemen itsellään myydessään muut osat Brinkkalan kartanoa.

Airiston puolella on tietoa kovin harvoista laitureista, mutta Annalan laivalaituri on sitten sitäkin tunnetumpi. Se oli koko Satavan lounaisalueen käytössä ja siihen poikkesivat kaikki Airistolla lähiliikennettä hoitavat alukset mm hl. Östern, kunhan laituriin komea merkkipallo oli nostettu tangon huippuun viestittämään, että täällä olisi mukana tulijoita.

Samppaan tilan varsinainen kyläsatama oli Erstaholman, entisen Ku-

tuholman vastaisessa lahdessa, johon toista kymmentä vuotta sitten toteutettiin komea venesatama kaivamalla rantapelloksi muuttunut satamalahti jälleen auki ja päästämällä sen jälkeen Airiston vedet palautumaan omalle paikalleen. En ole löytänyt todisteita, mutta uskon vahvasti, että Sampan tilalla on ollut erillinen laivalaituri sellaisella kohtaa Airistoa, johon laivat vielä olisivat suostuneet tulemaan.

Erstaholmassa oli kuitenkin huvilalaituri, joka selittää koko poikkeuksellisen suuren ja komean huvilan olemassa olon.

Vaiheessa, jossa turkulaisten huvilat olivat yleensä Ruissalossa, Erstaholma valikoitui ensimmäiseksi "ulkosaaristo-huvilaksi", juuri erin omaisten näköalojensa ja laivayhteyksiensä vuoksi.

Toinen erillinen saari, jossa on vastaanvasti suuria vanhoja huviloita ja oli myös komeita laitureita, oli Järvisensaari. Villa Solstrandin ja Talluddenin

laiturit elävät enää muistoissa, eikä uuden ajan suuri huvilalaituri Satavan puolella Sammalmäessä näyttävyydeltään valitettavasti vedä vertoja näitten, edellisen vuosisadan saavutusten kanssa. Artukan laituri sen sijaan paattihuoneineen vastasi näitä varsin hyvin aina paloonsa asti. Tässä yhteydessä mainittakoon, että Turku uudessa rakennusjärjestysluonnossaan on jälleen hyväksymässä venevajojen rakentamisen.

Samppasuntissa Kettunokan huvilan ja laiturin varaan on jäänyt, näistä laivakauden menneistä loistoajoista kertominen. Apajan kalastajalaituri on kadonnut ja Satavan tilojen laiturit muuttuneet kylien venesatamiksi kuten Kaks Kerrassakin. Hirvensalon puolella on suuri tämän päivän ammatillisesti hoidettu venesatama - on muuten hassua, että sanomalehdet jatkuvasti tyrkyttävät sanaa "pienvenesatama", vaikka se vastaisi lähinnä kanoottia tai korkeintaan ruuhta - ja näitten satamien venekoko sen kun kasvaa. "TVH:n" miehet eivät kuitenkaan Haarlansalmen sillalla onnistuneet tukkimaan Samppasunttia tämän kokoluokan aluksilta ja niin oikaisemme Ekvallan, Suomen ainoan esteettömän uimarannan ja "Hedmannin kauppalaiturin ohi takaisin Kirkkorantaan. Laiturikierros on päätynyt.

”Viherkaava” auttaa vaalimaan viheralueiden arvoja

Turun yleiskaava 2025:n valmistelu on aloitettu viheralueita koskevalla tarkastelulla. Suunnittelutyön lopputuloksena syntyy aikanaan yleiskaavan liitekartta, joka käsittää viheralueita koskevat kaavamerkinnät ja -määräykset. Tätä liitekarttaa kutsutaan työnimellä ”viherkaava”.

”Viherkaava” antaa kokonaiskuvan kaupungin viherverkoston ominaisuuksista, hierarkiasta ja kehittämistavoitteista. Se auttaa huomioimaan viheralueet asemakaavoituksessa entistä paremmin ja toimii lähtökohtana esim. ulkoilureittien tarkemmalle suunnittelulle.

”Viherkaavaan” on tarkoitus sisällyttää mm. erityyppisiä virkistys-, suojelu- sekä maa- ja metsätalousalueita koskevat aluevaraukset. Siinä erotetaan kaupungin pääviherverkosto ja täydentävät virkistysalueet sa-

moin kuin niitä seuraileva ulkoilureittistö. Viheralueiden vaalittavia arvoja tuodaan esille esim. päällekkäismerkinnöin. Satava-Kaksikerrassa tällaisia ovat mm. erityiset luontokohteet, maisemallisesti arvokkaat pelto ja niihin liittyvät hienot kulttuuriympäristöt. Saarista kun on kyse, keskeisiä ovat myös mahdolliset uimarannat ja uimapaikat, venevalkamat ja näköalapaikat.

Satava-Kaksikerran maisemasuunnitelma on ”viherkaavan” laadinnan lähtökohtana näiden saarten osalta. Ensi vuoden loppuun mennessä valmistuu koko Turun kattava viherrakennesuunnitelma, joka on viherkaavatyön välivaihe. Lopullisen muotonsa ”viherkaava” saa samalla kuin yleiskaava 2025, ja se hyväksytään osana yleiskaavaa. Yleiskaava 2025 tulee vireille lähivuosina.

Heikki Kukkonen
Arkkitehti SAFA, dosentti

Moderni kyläsuunnittelu

Mittava muuttoliike taustalla

Suomea koskettaa eräs suuri, mutta julkisuudessa vähälle huomiolle jäänyt ilmiö, mittava maassamuutto. Lähes 300.000 suomalaista muuttaa joka vuosi asumaan toiseen kuntaan. Jos mukaan lasketaan kunnan sisällä osoitetaan vaihtavat muuttajat, lähentelee muuttajien kokonaismäärä jo puolta miljoonaa. Huomattava osa muuttoliikkeestä tapahtuu kaupungeista ulos ja päinvastaiseen suuntaan, maalta kaupunkiin. Julkisuutta kiinnostaa vain näiden kahden muuttoliikkeen erotus ja sen etumerkki. Muutaman sadan hengen muuttotappio tai -voitto, vaikkapa Turun kohdalla, saa näkyvät otsikot

valtakunnan viestimissä. Mutta se seikka, että samasta kaupungista ulos ja sinne sisään muuttajien määrä on voinut samana vuotena olla monikymmenkertainen, ei ole uutinen.

Tämän esityksen kannalta kiinnostavin muuttajajoukko muodostuu kaupungeista ulos muuttavista. Heistä osa muuttaa kaupungeja ympäröivälle, kaupunkimaiselle maaseudulle, osa lähiseudun pientaajamiin ja pieni osa syvälle maaseudulle. Kaikille näille muuttajille on tunnusomaista jonkinasteinen pettyminen kaupunkiin asuinympäristönä. Tätä kaupunkisuunnittelijat tai kaupungeja raken-

tavat eivät hevin myönnä. Muuttajia koskeneissa haastattelutkimuksissa kuitenkin näkyy kimppu selviä yhteisiä muuton syitä. Halutaan enemmän valoa, läheisempi kontakti luontoon, lapsille rauhallisempi asuinympäristö, parempi mahdollisuus vaikuttaa omaan asumiseen ja asunnon lähiympäristöön sekä lisää turvallisuutta - ja ehkä ekologisempaa elämäntapaakin tavoitellaan.

Jähmeä kaupunkisuunnittelu

Kaupunkisuunnittelun vakiintunut suhde asiakkaisiinsa ei ole kovin ymmärtävä. Kaupunkiasukkaat on jo kaupunkien historian varhaisajoista alkaen haluttu alistaa kuriin ja järjestykseen. Ruotsinvallan aikana ja vielä suuriruhtinaskunnassakin suomalaisten kaupunkien kaavat tehtiin pääkaupungissa, kuninkaan maanmittarin toimesta ja lähetettiin kuninkaan sinetillä varustettuina etäiseen provinssiin toimeenpantaviksi. Sama hengensuunta on harmittavan kauan elähdyttänyt suomalaista kaupunkisuunnittelua, vaikka kuninkaasta ei enää ole muistoakaan. Valtio omaksui itsenäisessä Suomessa kuninkaan roolin ja meidän kaupunkejamme suunniteltiin aina viime vuosituhannen loppuun saakka kuin kuninkaan käskystä, kansalaisia enemmän kuulematta.

Kansalasiin kohdistuvalle jatkuvalla kovakorvaisuudelle on maasamme viime vuosikymmeninä ollut erilaisia perusteluja. 1970-luvulla vannottiin teollisen rakentamisen ja sarjatuotannon nimiin. Se tarjoai-

si kohtuulliset hinnat, kunhan vain kestättäisiin rakennusten ja asuntojen monotonisuus. 1980-luvulla kerrottiin kontaktikaupungin olevan kompaktin. Sosiaaliset virikkeet vaatisivat asumista tiiviissä. Silloin opittaisiin oikeaa kaupunkielämää ja viihdyttäisiin. 1990-luvulta näihin päiviin iskulauseena on ollut kestävä kehitys ja ekologiset arvot. Ne edellyttäisivät kaupunkirakentamiselta entistäkin suurempaa tiivyyttä. Sellainen olisi sekä eettisesti oikein että todellista kaupunkielämää.

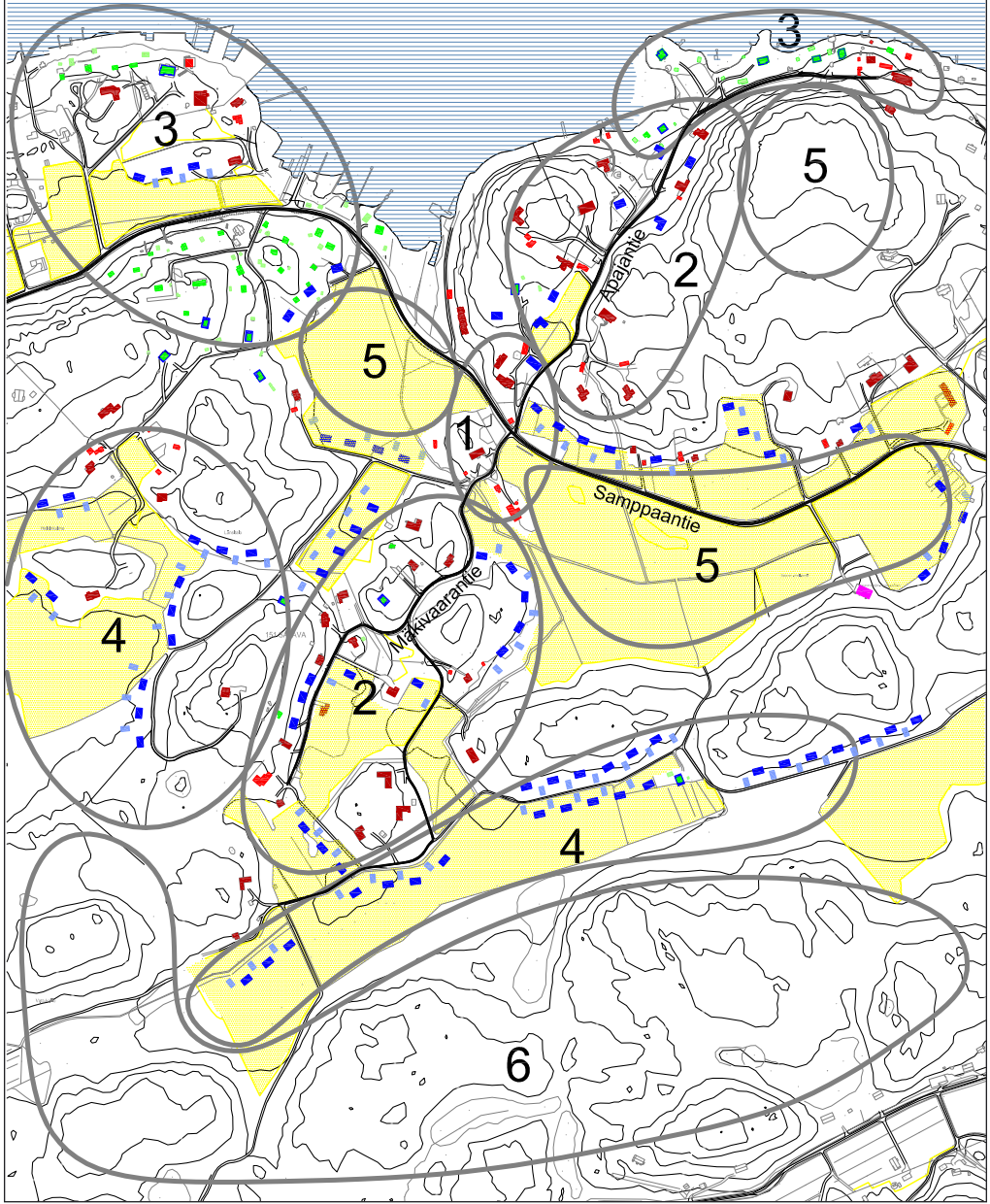

Mikään näistä taajaan vaihtuvista opeista ei ole vakuuttanut sitä osaa kansastamme, jonka elämisen puitteet ovat jollain tavoin maaseutuhenkisiä. Heitä puhutteleva omakotiasuminen on monissa kaupungeissa jäänyt kovin marginaaliseksi ilmiöksi. Omakotitonttien hinnat ovat niukan kaavoittamisen ansiosta kohonneet uhkaavasti samalla kun tonttien koot ovat supistuneet ja rakentamismääräykset yhdenmukaistuneet. Tämäkin kehitys on lisännyt ulosmuuttoa kaupungeista.

Uusi lainsäädäntö avaa mahdollisuuksia

Nyt aika on hieman toinen. Vuosituhannen vaihteesta on maassamme ollut voimassa uusi maankäyttö- ja rakennuslaki. Sen ehkä merkittävin uutuus on ollut kaupunkisuunnittelijoille asetettu velvollisuus olla vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa ja järjestää heille toimivat osallistumismahdollisuudet itseään koskevan

Kakskertaseuran laatima kyläkaavaluonnos, jolla on pyritty havainnollistamaan, minkälaiseen asuin ympäristöön seuran tavoitteiden toteutuminen johtaisi.

Luonnoksen tavoitteena on esittää vaihtoehto Satavan itäosan kaavallulle tehorakentamiselle ja osoittaa, että uudet asukkaat voidaan sijoittaa saarille siten, että alueen ominaispiirteet säilyvät.

Esimerkkinä on tarkasteltu Satavan pohjoisosassa sijaitsevaa Nikkilän kylää, jonka kehitys on viime vuosikymmeninä ollut alueelle varsin tyypillinen. Kyläkeskuksen vanhoista maataloista osa on edelleen asuttuna, jotkut sen sijaan käyttämättöminä ja ylläpidon puutteessa tuhoutumassa. Rannat on käytännössä täyteen rakennettu, vanhimmat huvilat ovat peräisin viime vuosisadan alkupuolelta. Kyläkeskuksesta koilliseen ja lounaaseen johtavien Apajantien ja Mäkivaarantien varret ovat muodostuneet omakotialueiksi.

Nykyiset ympäri vuotuisessa käytössä olevat asuinrakennukset ovat kartalla punaisia, nykyiset huvilat vihreitä ja tulevat asuinrakennukset sinisiä.

1. Vanhat kyläkeskukset

Vanhon maatalojen rakennusten säilymistä ja korjaamista on mahdollisuuksien mukaan tuettava ja täydennysrakentaminen sallittava.

2. Nykyisen asutuksen tiivistäminen

Pientaloja on 1970-luvulta lähtien rakennettu suurille yli hehtaarin tonteille. Näin muodostunutta harvaa asutusta voidaan huomattavasti tiivistää muodostamalla uusia rakennuspaikkoja vanhoille tonteille sekä niiden väliin.

3. Kesähuvilat

Kesähuviloiden laajentaminen ja muuttaminen ympäri vuotiseen käyttöön on kaavassa sallittava niillä rakennuspaikoilla, joilla siihen on edellytykset.

4. *Tähän asti rakentamattomina säilyneitä alueita on kaavoitettava tonttimaaksi, jotta ylitehokkaalta rakentamiselta Satavan itäosassa voidaan luopua.*

5. *Kyliä ympäröivät peltoaukeat sekä kallioiden lakialueet tulee säilyttää rakentamattomina.*

6. *Suuntaamalla rakentaminen vanhojen kylien ja olemassa olevan omakotiasutuksen yhteyteen varmistetaan myös laajojen yhtenäisten rakentamattomien alueiden säilyminen virkistyskäytössä.*

suunnitteluun. Kaavat ovat luonteeltaan paikallislakeja, jotka toisin kuin muu lainsäädäntö, aikaansaadaan eduskunnan ulkopuolella, kunnallisvaltuustojen päätöksin. Valtio on astunut kaava-asioissa taka-alalle ja lähes kaikki päätösvalta on annettu kunnille. Näiden tulisi yhteistuumiin kansalaisten kanssa tehdä aiempaa osuvampia kaavoja, kansalaisten tarpeiden ja käsitysten mukaisina.

Tulokset ovat olleet vaihtelevia. Kansalaisia kyllä kuullaan, mutta kuullun ymmärtäminen näyttää vielä jääneen monin paikoin kovin vaja-vaiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslaissa kaavoille on säädetty erityisen suuret vaatimukset niiden ympäristöön sopivuudesta. Tämän uskotaan toteutuvan mm. kansalaisten kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen tulok-

senä, edustavathan kansalaiset usein hyvinkin perusteellista arkitietoa siitä, mitkä elinympäristön piirteet ovat arvokkaita ja uudisrakentamisen jälkeenkin säästettäviä. Näiden ominaispiirteiden lista on kovin samantapainen kuin edellä kuvatut kaupungeista ulosmuuton syyt.

Uusien kaavojen teossa oikeuksiinsa kyseleviä kansalaisia kummasuttua, että vaikka perustuslaissakin puhutaan juhlavasti ympäristövastuun jakamisesta jokaiselle, näyttää vastuu kansalaisten asumisympäristöstä jäävän heidän vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolelle, kaavateknokraattien harteille.

Kohti uutta suunnittelua

Tämä pitkä johdanto koettaa selittää niitä syitä, jotka edelleen vievät kovin monia suuriin kaupunkiin muuttaneita etsimään sopivampia asuinsijoja kaupunkien ulkopuolelta. Osa ei muuta kokonaan, vaan asettuu loma-asunnolleen osa-aika-asujaksi. Tämän kehityksen yhteiskunta pyrkii useimmiten torjumaan tiukalla lupamenettelyllä. Pääosalle kaupunkiin tyytymättömiä jää todelliseksi vaihtoehdoksi muuttaa kokonaan ulos kaupungeista. Silloin tulevat useimmiten kyseen erilaiset olemassa olevat taajamat kaupunkien lähialueilla, kylät ja kirkonkylät. Monet niistä ovat aikoinaan kasvaneet ilman kummempia kokonaissuunnitelmia, talo kerrallaan.

Edellä kuvatuista syistä tulisi yh-

dyskuntasuunnittelunkin kyetä vastaamaan uusien muuttajien pyrkimyksiin siten, ettei uusi muutto pian ole uudelleen edessä. Tähän tarjoavat sekä nykyinen lainsäädäntö että nopeasti kehittyvä tietotekniikka erinomaiset mahdollisuudet.

Vähittäiset muutokset

Näillä kaupunkeja ympäröivän kasvun alueilla pitäisi jo käsitteidenkin tasolla uusia terminologiaa. Paremman puutteessa voitaisiin puhua vaikkapa modernista kyläsuunnittelusta. Sen pitäisi joissakin suhteissa jäljitellä niitä orgaanisen kasvun periaatteita, joilla useimmat miellyttäväksi ja viihtyisiksi koetut vanhat yhdyskunnat ovat aikoinaan syntyneet. Yhdyskunnat kasvoivat silloin aikalailta hitaasti ja joka tapauksessa talo kerrallaan. Uudisrakentaja etsi asumukselleen mahdollisimman hyvän sijaintipaikan. "Kaavoitus" oli silloin soveliaan talonpaikan etsimistä, ei alueittain suunnittelua eikä toistoon perustuvaa yhdenmukaisuutta. Rakennus pyrittiin sovittamaan sekä paikallisiin olosuhteisiin että naapureihin. Siten syntyivät paikalliset rakennustyylytkin. Entisaikain rakentaja varustautui alusta pitäen myös siihen, että hänen taloan olisi laajennettava tai sen yhteyteen olisi pystytettävä lisää talusrakennuksia. Asuinympäristö kasvoi näin myös sisältäpäin, lähinnä hiljalleen tiivistymällä.

Nykyoloissa valinnanvara ei enää ole asuinpaikan suhteen yhtä suuri kuin esi-isillämme oli. Silti kylien ja

kylämäisten alueiden suunnittelussa voitaisiin noudattaa vähittäisen kasvun periaatetta. Siihen tarjoutuu myös kunnallistekniikan puolesta melko tarkoituksenmukaisia ja myös yhteiskunnan kannalta kohtuuhintaisia mahdollisuuksia, jos turvaudutaan asujien muodostamiin vesihuolto-osuuskuntiin. Niistä on viime vuosilta useita hyviä esimerkkejä maan eri puolilta.

Avuksi yksinkertainen yleiskaava

Juridisessa mielessä kyläkaavat voisivat olla melko yksinkertaisia, sillä sellainen yleiskaava, joka sallii enintään kaksiasuntoisten talojen pystyttämisen, ei vaadi enää asemakaavaa jatkokseen, vaan sen perusteella voi rakennuslautakunta suoraan myöntää rakennuslupia. Tällaisen yksinkertaisen yleiskaavan edellytyksenä on, että yhdyskunnan kasvutahti on maltillista, juuri edellä kuvatulla tavalla.

Tämäntapaisen yleiskaavan laatimiseen sopivat tietokoneavusteiset menetelmät ovat olemassa ja käytössä jokaisen kaavakonsultintietokoneissa. Tietotekniikka sallii kaavan laatimisen käyttämällä maastoon sijoitettuja virtuaalirakennuksia pelinappuloina. Myös riittävän luotettavat havainnekuvat syntyvät nykytekniikalla varsin helposti ja kohtuullisin kustannuksin. Tällaisten kuvien avulla paikalliset osallistujat voivat itselleen ymmärrettävällä tavalla arvioida tekeillä olevia suunnitelmia - eikä suunnitelmien

muuttaminenkaan ole monen napin-painalluksen takana.

Vuorovaikutuksesta pohjaa itsehallinnolle

Näin nykyaikainen kyläkaavoitus voisi tapahtua aidossa vuorovaikutuksessa asukkaitten, niin olemassa olevien kuin alueelle aikovienkin kanssa. Oikeastaan tällainen kaavoitustapa on osa nykyaikaista paikallista itsehallintoa. Kaupunkien kasvaessa sekä asukasluvultaan että kuntaliitosten kautta alueellisestikin paikallisen itsehallinnon tarve lisääntyy. Aineelli-

sen ympäristön kysymykset näyttävät olevan juuri sitä aluetta, jolla itsehallintoa eniten kaivataan. Omaperäisten ratkaisujen kautta pienyhdykskunnat pysyvät omaleimaisina ja voivat lisätäkin omia erityispiirteitään.

Suomessa tarvittaisiin välttämättä muutamia ennakkoluulottomia esimerkkejä sekä modernista kyläsuunnittelusta että sitä tukevasta paikallishallinnosta. Muutoin ei yhdyskuntasuunnittelun seisovaa vettä paljoo päästä hämmentämään. Tienavaajien polku ei tällaisissa kysymyksissä kuitenkaan ole aivan helppo.

Kaks kertaseura on seurannut tiiviisti Satava-Kaks kerran osayleiskaavan tarkistusprosessia ja pyrkinyt eri vaiheissa vuorovaikutukseen kaupungin kaavoitusviranomaisten kanssa. Viime keväänä kaupunginhallituksen päätettyä nostaa huomattavasti alueen väestömäärää, seuran kaavoitustavoitteet kirjattiin seuraavaan muistioon, joka luovutettiin apulaiskaupunginjohtaja Jarkko Virtaselle kesäkuussa.

Yleistä

Vanha Kaks kerran kunnan alueen (Kaks kerta, Satava ja pikkusaaret) suunnittelun lähtökohtana tulee olla saaristoluonnon ja maaseutumaisuuden säilyttäminen. Esikaupunkimaisen omakoti- ja rivitaloasutuksen ja saaristomaaseudun rajan tulee olla Hirvensalon ja Satavan välillä. **Rakentamisella ei saa tuhota niitä arvoja, joiden vuoksi aluetta pidetään houkuttelevana asuinpaikkana.**

Rakentamistapa

Nykyinen hajarakentaminen, jossa pientaloja toteutetaan poikkeamislupien turvin suurille tonteille sattumanvaraisesti ympäri saaria, ei ole toivottavaa. Se on maankäytön kannalta tuhmailevaa, ja johtaa teiden ja kunnallistekniikan rakentamisessa korkeisiin kustannuksiin. Kaavoituksen tavoitteena tuleekin olla uuden rakentamisen kokoaminen kyläyhteisöiksi sekä vanhan haja-asutuksen tii-

vistäminen. Näin myös kunnallisteknisten verkostojen rakentaminen on taloudellisesti järkevää ja jätevesien kollektiivinen käsittely mahdollista.

Asemakaavoitus ja kunnallistekniikan rakentaminen tulee tapahtumaan vuosien ja vuosikymmenten kuluessa vaiheittain, ilmeisesti Satavan itäpäästä alkaen. Lähivuosina rakentamista ohjataan siis edelleen yleiskaavalla ja rakennusjärjestyksellä. Yleiskaavassa tuleekin asemakaavamaisen täsmällisesti osoittaa rakentamiseen soveltuvat alueet rakennuspaikan tarkkuudella, rakentamattomaksi jätettävä maasto, virkistysalueet jne.

Kyläiä ympäröivät peltoaukeat sekä kallioiden lakialueet tulee säilyttää rakentamattomina. Muillakin alueilla rakennukset tulee suunnitella siten, että metsän ja mäkien siluettia ei saa rakennuksilla ylittää tai rikkoa.

1. Kylät

Pääsaarilla on kolmisenkymmentä vanhaa kylää, jotka ovat sijoittuneet asumisen sekä perinteisten elinkeinojen kannalta edullisimmille paikoille. Tuleva rakentaminen tulee suunnata vanhojen kylien yhteyteen sekä uusiin kylämäisiin kokonaisuuksiin. Vanhojen maatalojen rakennusten säilymistä ja korjaamista on mahdollisuuksien mukaan tuettava. Tarpeettomiksi käyneiden, mahdollisesti purettujen talusrakennusten paikoille on voitava rakentaa vanhan kokoisia ja niiden hahmoa mukailtavia asuinrakennuksia, jolloin länsisuomalaisille maataloille tyypillinen umpipiha voidaan palauttaa.

Asutuksen on tukeuduttava olemassa olevaan maastoa noudattelevaan tieverkkoon, jota parannetaan ja täydennetään. Katumaisia kaksikaistaisia liikenneväyliä ei maaseudun asuinalueilla tarvita. Esikaupunkimaiset tiiviit omakoti-alueet, joita mm. Hirvensaloon on toteutettu, ovat maaseudulla vieraita. Rivi- ja kerrostalot, puisetkaan, eivät alueelle sovi.

2. Olevan asutusrakenteen tiivistäminen

Pientaloja on 1970-luvulta lähtien rakennettu suurille tonteille pääasiassa vanhojen teiden varsille. Näin muodostunutta harvaa asutusta voidaan huomattavasti tiivistää muodostamalla uusia rakennuspaikkoja vanhoille tonteille sekä niiden väliin.

3. Kesähuviloiden muuttaminen ympärivuotiseen käyttöön

Kesähuviloiden laajentaminen ja muuttaminen ympärivuotiseen käyttöön on kaavassa sallittava niillä rakennuspaikoilla, joilla siihen on edellytykset. Kynnyskysymyksinä ovat tieyhteyden liikennöitävyys talvella sekä jätevesien käsittely. Jälkimmäiseen ongelman ratkaisee viemäriverkoston rakentaminen.

Asukasmäärä

Kaupunginhallitus on asettanut tavoitteeksi alueen nykyisen asukasmäärän moninkertaistamisen.

Huomattava väestölisäys on mahdollista edellä esitettyjä periaatteita noudattaen. Yleiskaavan ensisijaiseksi lähtökohdaksi on otettava saarten ympäristön omaleimaisuus sen sijaan, että päätös asukasmäärästä sanelee kaavoitustehokkuuden ja rakentamistavan. Väestötavoitteen on oltava esitettyä maltillisempi.

Kaupunginhallituksen päätös poikkeaa myös olennaisesti vastikään hyväksytyyn, koko kaupungin aluetta koskevan 'Yleiskaava 2020':n linjauksista. Näin ollen muutoksen vaikutukset mm. palvelujen, liikennejärjestelyjen ja kunnallistekniikan kannalta on selvitettävä myös Kaksikerran alueen ulkopuolella ennen lopullista päätöstä väestömäärästä.

Liikennematkaisuus

Väestön moninkertaistuminen alueella vaatii myös mittavia liikenneinvestointeja, joihin on varauduttava ajoissa.

Kaksikerrantie pyöräteineen Satavan läpi Harjattulaan saakka on tyydyttävässä kunnossa ja sen liikennemääriä voitaneenkin huomattavasti lisätä. Sen sijaan Vapparintietä ja Samppaantietä on kaavoituksen edessä oikaistava ja levennettävä, ja niiden varteen on rakennettava kevyen liikenteen väylät.

Toinen silta Hirvensalosta on rakennettava lähitulevaisuudessa. Yhteys Kaksikerrasta Kuusistoon ei tuo helpotusta ruuhkiin, mutta em. aluevarausten sisällyttäminen yleiskaavaan on perusteltua mahdollisten tulevaisuuden tarpeiden kannalta.

Saarten liikenteen pullonkaulat muo-

dostuvat liikenteen kasvaessa Hirvensaloon ja mantereelle. Ennen lopullisten väestötavoitteiden asettamista onkin selvitettävä, onko katuverkkoa mantereella (Stålarinkatu, Martinkatu, Vähäheikkiläntie, Itäinen Pitkäkatu jne.) mahdollista muokata niin, että se kykenee vastaanottamaan nykyisestä moninkertaistuvan ajoneuvomäärän.

Virkestysalueet, uimarannat, venevalkamat

Suuntaamalla rakentaminen vanhojen kylien ja olemassa olevan omakotiasutuksen yhteyteen varmistetaan myös laajojen yhtenäisten rakentamattomien alueiden säilyminen virkestyskäyttöön. Alueelle on rakennettava ulkoilureittiverkosto nykyisiä metsäpolkuja kunnostamalla ja viitoittamalla. Esimerkiksi Satavan ja Kaksikerran saarien keskiosissa olevia kaupungin omistamia maita tulee kaavassa varata tähän tarkoitukseen.

Ekvallyn uimarantaa tulee kehittää kaikkia kaupunkilaisia palvelevana virkestysalueena. Kaksikerran portti -projekti Ekvallyn alueella tulee ottaa huomioon kaavan tarkistustyössä.

Saarten vetovoima asuinpaikkana perustuu merelliseen mielikuvaan. Koska rannat on jo rakennettu, valtaosa uusista rakennuspaikoista tulee kuitenkin olemaan sellaisia, jolla ei ole omaa rantaa tai edes näköyhteyttä mereentajärveen. Sen vuoksi vielä vapaina olevat rannat on varattava alueen asukkaiden uima- ja venepaikoiksi. Tällainen alue voi olla esimerkiksi kaupungin omistama ranta-alue

Höyttisten salmen etelärannalla. Myös pienten saarten asukkaiden nykyiset venevalkamat tulee huomioida kaavassa.

E erityistä huomiota tulee kiinnittää Kaks Kerranjärven kehittämiseen virkistysalueena. Yleiskaavassa on myös huomioitava järven vesiensuojelu (talousjätevedet, maatalouden suoja- vyöhykkeet ym.).

Palvelut

Osayleiskaavassa tulee varata alueet koulun yläasteen, liikuntasalin, ja päiväkotien rakentamiseen. Satavan urheilukenttä tulee säilyttää ja toinen kenttä on rakennettava Kaks kertaan.

Kaupallisille palveluille Satavan kyläkaupan tienoo on luonteva. Alueelle ei kuitenkaan tule suunnitella suurempia kauppakeskuksia - ne ovat jo olemassa Hirvensalossa ja mantereella pääteiden varsilla.

Paloaseman rakentaminen alueelle tulee entistä tarpeellisemmaksi.

ARVOSTETTUJA KOTEJA ARVOSTETULTA RAKENTAJALTA

TERVETULOA TUTUSTUMAAN UUTUUSKOHTEISIIMME!

As Oy Karkelovuori

Kerrostalo Raision keskustassa

As Oy Maununtytär, Turku

*Kaksi pientä korkeatasoista
kerrostaloa lähellä keskustaa*

Asunto Oy Turun Friskalanniitty

Rivitaloyhtiö Hirvensaloon

Asunto Oy Turun Kultala

Rivitaloyhtiö Kuninkojantien varrelle

Asunto Oy Turun Ahomansikka

Rivitalo- erillistaloyhtiö Jaanin alueella

Asunto Oy Turun Luolavuorenhovi

Kerrostalo Luolavuoren alueelle

Asunto Oy Naantalin Asemanpuisto

Kerrostalo Naantalin keskustaan

PALMBERG TKU OY

Käsityöläiskatu 9, 20100 Turku

Asuntomyynti, arkisin 9.30–16.00

Puhelin: 02071 58888

Faksi: 02071 58891

S-posti: asuntomyynti@palmberg-tku.fi

www.palmberg-tku.fi

Luotettava tekijä

Älä tingi välineistä!

Markkinointiviestinnässä oikein valittu väline on viestin paras puolestapuhuja.

Karhukopio tarjoaa laajan valikoiman mahdollisuuksia tehokkaaseen viestintään niin sisä- kuin ulkotiloissakin: julisteita, kuvatelineitä, tauluja, messuseinämiä, banderolleja, tarroja, valokaappikultoja jne. Myös koko- ja muotovaihtoehtoja riittää.

Kysy - kerromme mielellämme eri vaihtoehtoistamme!

Karhukopio

Nopeasti ja varmasti.

Turku
puh. (02) 274 1811
fax. (02) 274 1833
Lemminkäisenkatu 50,
20520 Turku
karhukopio@karhukopio.fi

Rauma
puh. (02) 274 1951
fax. (02) 274 1955
Valtakatu 6,
26100 Rauma
kkrauma@karhukopio.fi

Turku, Päivystys
puh. (02) 274 1887
fax. (02) 274 1888
Hämeenkatu 7, 20500 Turku
automaatti@karhukopio.fi

Salo
puh. (02) 274 1961
fax. (02) 274 1966
Helsingintie 7,
24100 Salo
kksalo@karhukopio.fi

Turku, DataCity
puh. (02) 274 1891
fax. (02) 274 1899
Lemminkäisenkatu 14-18 A,
20520 Turku
kkdata@karhukopio.fi

Vaasa, Kopiolahtinen Oy
puh. (06) 319 0000
fax. (06) 319 0051
Wolffintie 36 F 12,
65200 Vaasa
print@kopiolahtinen.fi

Pori
puh. (02) 274 1941
fax. (02) 274 1944
Antinkatu 10,
28100 Pori
kkpori@karhukopio.fi

Kumalo OÜ
puh. (+372) 627 5160
Vana-Viru 3
10111 Tallinna
Viro
myyri@kumalo.ee

schauman

arkkitehdit oy arkitekter ab
linnankatu 9D 20100 TURKU
tel 02-2515 555 fax 2317380

**Tulevaisuuden perheiden
hyvinvointi ratkaistaan
tämän päivän
päätöksillä.**

*Rauhallista Joulun Aikaa
ja
Menestystä Uudelle Vuodelle!*

matti schrey.net

Yksilöllistä lääkehuoltoa terveyteen ja sairauteen

Tervetuloa asiantuntijan palvelevaksi

HIRVENSALON APTEEKKI

Pitkäpellonkatu 2, 20900 Turku
Puh. (02) 284 4666
Fax. (02) 284 4669

JÄSPI®

LÄMPÖTEKNIikka

Lämmön tekee Jäsپی.

Laadukkaat JÄSPI-lämmityslaitteet ovat käyttäjiensä kiittämiä, muotoilultaan ja tekniikaltaan nykyaikaisia, Suomessa valmistettuja huipputuotteita. JÄSPI on vaativan ja ympäristöään ajattelevan kuluttajan varma valinta.

Valmistaja: Kaukora Oy, puh. (02) 437 4600, www.kaukora.fi

Katso lisää www.kaukora.fi

Kakskertaseuran jäsenyys kannattaa

Kakskertaseuran jäsenenä pääset osalliseksi TPK:n tarjoamista eduista, joita ovat esim. edullinen sähkösopimus Turku Energian kanssa ja TPK:n jäsenyritysten yhteistyökumppaneilleen tarjoamat edut.

Vuoden 2007 yhteistyökumppaneista on ohessa lista. Maksettuasi Kakskertaseuran jäsenmaksun saat TPK:n jäsenkortin, jossa on yhteistyökumppanit yhteystietoineen.

**VUOSIJUHLAT
SUKUJUHLAT
KOKOUKSET
MAJOITUKSET**

TERVETULOA !

WWW.HARJATTULA.FI

turku

TURUN KAUPUNGIN TYÖKESKUS

Kanslerintie 19
Vanha Littoistentie 12
puh. 262 6790

HALKOSAHA

- Koivu- ja sekapolttopuuta
- Sahattuna, pilkottuna kulutuspaikalle toimitettuna tai noutaan

**Avoinna: ma-to 7.30-16.00
pe 7.30-14.15**

Puhelin: (02) 262 6295

Pyöräkatu 4, Oriketo, 20380 Turku

ALIHANKINTATYÖT AMMATTITÄIDÖLLÄ

Metalli, puu- ja tekstiilipalvelut:

- Kilpikaiverruksia • Kuormalavat ja laatikot • Liikelahjojen valmistus
- Pakkaus, pussitus ja koontityö teollisuudelle • Työvaatteiden valmistus
- Rautarakennetyöt

TURUN PIENTALOJEN KESKUSJÄRJESTÖ RY

TPK:n Yhteistyökumppanit

Betonilaatta Oy	Turun Uunisevät Oy
Humaliston Sähkö Oy	Tapiola-Yhtiöt
JE-palvelut Jari Elo	Varsinais-Suomen Lähivakuutus
Juhlapalvelu Tolmuset Oy Hilda Tolmunen	Vesi-Kiila Oy
Kaukora Oy	Verhoomo Modus, verhoilija Ulla Räikkä
Kiinteistötoimisto LKV Jaatinen & Boström Oy	Vesi-Rauta LVI Tukku- ja vähittäismyynti
L&T Ympäristöhuolto Lassila-Tikanoja	Öljykolmio
Liedon Säästöpankki	Kalustetukku Oy
Asianajotoimisto Timo Ojala	Mazda
Pikku Vihreä Oy	Lounet Oy
Poltinhuolto J. Hirvi Oy	Sita jätehuoltopalvelut
Starkki	Skärgårdens Brunnsborning Ab Saariston Kaivonporaus Oy
SPU-System Oy	
Tiivi-Ikkunat Oy	
Oy Teboil Ab	
Turku Energia	
Turun Rengaspalvelu Oy	
Turun Sähkötalousliike Oy	

- TPK:n yhteistyökumppanit tarjoavat TPK:n yhdistysten jäsenille palvelujaan erikoishintaan. Lisätietoja kumppanuuseduista voit kysyä toimistostamme.
- Jo tuhannet omakotiasukkaat käyttävät TPK:n jäsenetuja. Käytä sinäkin!

TULE KAKSKERTASEURAN TOIMINTAAN MUKAAN !

Seuran hallitus nimittää taas tammi-helmikuussa seuran työryhmät ja toimikunnat. Jos olet valmis osallistumaan niihin, ilmoita valmiutesi työryhmän puheenjohtajalle.

Heille ja seuran hallituksen jäsenille voit tehdä myös aloitteita käsiteltävistä asioista sekä antaa uusia toimintaideoita.

Asumis- ja ympäristötoimikunta

Hannu Tenho puh. 258 8706
040 728 9186

Kulttuuri- ja toimintatyöryhmä

Jaana Majatie puh. 258 8900
045 6733 939

Historia-kotiseututoimikunta

Heikki Toimi puh. 253 9030
040 706 1762

Pihakilpailutoimikunta

Juhani Manner puh. 258 8149
212 021

Kalastustoimikunta

Seppo Muurinen puh. 258 7805
0400 763 822

Tiedotustoimikunta

Paula Palmroth puh. 258 8265
0500 521 525

2X - LEHTI

Julkaisija: Kaks kertaseura ry

Toimitus:

päätoimittaja

Raimo Narjus

email raimo.narjus@netti.fi

Liisa Nummela

toimitussihteeri

email lmnummela@luukku.com

Ritva Nummiora

email ritva.nummiora@turku.fi

Paula Palmroth

email paula.palmroth@kansallinenkirjakauppa.fi

kaks kertaseura@kaks kertaseura.fi, www.kaks kertaseura.fi

NYT KAKSKERTASEURAN JÄSENEKSI!

Postitamme säännöllisesti jäsentiedotteita informoidaksemme jäseniämme ajankohtaisista asioista.

Ilmoittaudu jäseneksi täyttämällä alla oleva lomake. Lomakkeen voit lähettää hallituksen jäsenille tai jättää Satavan kyläkaupan ulkoseinässä olevaan Kaks kertaseuran postilaatikkoon.

LIITYN JÄSENEKSI

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero- ja toimipaikka _____

Puh. koti _____ työ _____ kesä _____ muu _____

Sähköpostiosoite _____

Perheen lisäjäsenet _____

Jos olet kesäasukas, missä saareissa asut? _____

Lehden kuvat:

Raimo Narjus,
Paula Palmroth,
Marjatta ja Markku Jokinen,
Ritva Nummiora,
Tuuli Vesanto

KAKSKERTASEURA RY:N HALLITUS 2006

MARKKU MONNONEN, puheenjohtaja
Järvenpääntie 13
20960 Turku

koti 2587030 fax 2587090
työ 2624602 fax 2624599
gsm 050 5589540
email markku.monnonen@turku.fi
email koti markku.monnonen@reppu.net

PASI RÄTY, varapuheenjohtaja
Töyrästie 35
20960 Turku

koti 2343233
gsm 040 5940623
email pasi.raty@tpe.fi

KAARIN KURRI
Heikkilänkatu 7 as 5
20100 Turku

koti 2536164
gsm 040 8252730
email kaks kertaseura@kaks kertaseura.fi

JAANA MAJATIE
Höyhtistenrannantie 23
20960 Turku

koti 2588900
gsm 0456733939
email jaana.majatie@kaks kertaseura.fi

LIISA NUMMELA
Kortterannantie 55
20960 Turku

gsm 050 5558628
email lnummela@luukku.com

TINA MÄKELÄ
Kaks kerrankirkkotie 14
20960 Turku

koti 2588581 gsm 040 7470135
fax 2588540
email tina.makela@auriamail.net

MATTI SCHREY
Mailatie 2
20200 Raisio

koti 4387879
gsm 040 5738377
email matti.schrey@raisio.fi

JARMO SUOMINEN
Eristäjänmutka 9a
20320 Turku

koti 2395050
gsm 0400 527703
email jarmo.suominen@pp3.inet.fi

HEIKKI TOIMI
Tiilitehtaankatu 19
20360 Turku

koti 2539030 gsm 040 7061762
työ 0207488607 keskus 0207488600
email heikki.toimi@harjattula.fi
fax 0207488601

PIRKKO VARJONEN
Vapparantie 858
20960 Turku

koti 2587828 gsm 040 7278882
email pirkko.varjonen@turku.fi

JOULUNAJAN TUOTTEITA
KIIREEN TUOLTA PUOLEN

ONNIMANNI

Turun kaupungin työkeskuksen
ja Vankiloiden yhteismyymälä
Tuureporinkatu 17, p. 251 1994

turku

TURUN KAUPUNGIN TYÖKESKUS
Kanslerintie 19
Vanha Littoistentie 12
puh. 262 6790

ALIHANKINTA puh. 262 6288

Kilvet ja opasteet

- postilaatikot
- talonnumerot
- jätteiden kierrätys ja lajittelu
- monipuoliset CNC-kaiverrustyöt materiaaleina muovi, metalli tai puu

Kissankulman pientalot Hirvensalossa

Hirvensalon Kukolaan, Kissankulman alueelle, on valmistunut As Oy Turun Liina. Kaksikerroksisten, modernien puutalojen asuinpinta-ala on 151 m², tonttien pinta-alat vaihtelevat noin 600-800 m²:n välillä. Helppoa ja turvallista omakotitaloasumista viihtyisässä ympäristössä. Muuttovalmiit ja upeat asunnot odottavat Sinua ja perhettäsi. Vielä muutama talo vapaana.

Hintaesimerkki: As Oy Turun Liina Mh. 156 960 e, Vh. 314 000 e

SKANSKA

Skanska Kodit Oy
Asuntomyynti / Itäinen Rantakatu 60, Turku
Puh. (02) 273 8444 • ma-pe 8.00-16.00 • www.skanska.fi

